

ЯК ДОБРА на Радзіме, — захапляецца наш зямляк з ЗША Аляксей Андрэвіч Савіцкі. — Як прыемна зноў убачыць Мінск, пахадзіць па яго зялёных вуліцах. Тут усё так прыгожа і міла.

Другі раз прыязджае Аляксей Андрэвіч у родны край. У 1963 годзе Савіцкі ў першы раз за доўгія гады жыцця на чужыне пабываў у родных Прадзвічах. Парадаваўся ён тады добрым зменам, якія адбыліся пасля рэвалюцыі ў яго роднай вёсцы, на Случчыне і ва ўсёй краіне.

— За гэты час у вас шмат новага, — сказаў Аляксей Андрэвіч. — У Случку выраслі новыя вуліцы, прыгожыя дамы. Людзі ў вёсцы сталі яшчэ лепш жыць.

У госці да родных Савіцкі прыехаў на месяц. Тэрмін гэты праляцеў так хутка, што зямляк наш і не аглядзеўся. Папрасіў прадоўжыць візу яшчэ на месяц. І гэты месяц праляцеў непрыкметна.

Добра на Радзіме. Прыемны і ласкавы вецер роднага краю.

— Шнада, — гаворыць Савіцкі, аглядаючы новабудулі Мінска, — што мне не давлялося разам са сваім народам будаваць свой край.

А калі яму хто кажа: «Заставайцеся, Аляксей Андрэвіч», ён адказвае:

— Застаўся б. Аб такім жыцці марыў я, марылі ўсе працоўныя людзі. Асабліва тыя, хто ў пошуках хлеба яшчэ да рэвалюцыі вымушаны былі выехаць у чужыя краіны. Але я ўсё жыццё працаваў на капіталістаў. Хай яны плацяць пенсію. Сэрца маё і пачуцці разам з вамі, з нашым народам. Жадаю вам поспехаў у мірнай стваральнай працы.

НА ЗДЫМКУ: Аляксей Андрэвіч САВІЦКІ на Ленінскім праспекце ў Мінску.

ТУРЫСЦКАЕ ЛЕТА

Турысцкае лета ў разгары. Члены Беларускага таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом і супрацоўнікі рэдакцыі «Голас Радзімы» часта адпраўляюцца на вакзал або ў Мінскі аэрапорт, каб сустрэць зямлякоў, якія едуць да нас з Канады і Злучаных Штатаў Амерыкі, Англіі і Францыі, Італіі, Бельгіі, Галандыі і многіх іншых краін. Ім дапамагаюць уладкавацца ў атэлі, пазнаёміцца з горадам і яго славуцасцямі, людзьмі.

З кожным годам колькасць гасцей павялічваецца. Суайчыннікі едуць у родныя вёскі, адкуль выехалі калісьці, бачацца са сваякамі і блізкімі, знаходзячыся ў Мінску, прыходзяць у рэдакцыю. Гэта ў асноўным нашы чытачы. Сустрэчы з імі цікавыя і карысныя. Яны дзеляцца сваімі ўражаннямі аб газеце, выказваюць пажаданні.

У большасці суайчыннікаў, якія едуць у нашу краіну, высакародныя мэты. Яны хочуць сустрэцца з Радзімай, сваімі вачыма паглядзець на ўсё тое, што тут адбываецца, і мець свой уласны погляд на наша жыццё. Зямляк са Злучаных Штатаў Амерыкі Пракофій Чыж двойчы за апошнія пяць год пабываў у Беларусі. Аб сваіх паездках ён расказвае: «Радзіма

мая стала непазнавальна цудоўнай. Брэст, Слуцк, Мінск і многія іншыя гарады і вёскі пасля 1960 года (мой першы прыезд у Беларусь) змяніліся, расшырыліся, сталі прыгажэйшымі і багацейшымі. Слуцк стаў вялікім прамысловым горадам».

Госці едуць да нас па аднаму, сям'ямі, вялікімі турысцкімі групамі.

У маі ў Мінску гасціла група турыстаў са Злучаных Штатаў Амерыкі, сяброў прагрэсіўнай газеты «Русский голос». Зямлякі наведалі заводы, калгасы, інстытуты, музеі. Яны сустрэліся са сваякамі і знаёмымі. Гутарылі з савецкімі людзьмі. Прайшло нямнога часу. Яны вярнуліся дадому, напісалі нам пісьмы. Іван Матушак з горада Мільвока піша: «Вы вельмі добра сустрэлі нас, многа ўсяго паказалі. Мне спадабаўся Жодзінскі завод, на якім робяць магутныя аўтасамазвалы. Мы бачылі, што і ў калгасах людзі добра жывуць. Наогул, я радуся гэтым поспехам і жадаю яшчэ большых».

Радаваліся поспехам нашай краіны Мікіта Чырскі, Аляксей Савіцкі з ЗША, якія пабывалі на Случчыне, сакратар цэнтральнага праўлення ФРК Піліп Дзенежка, Марыя Конан з дочкамі Зояй і Ленай з Францыі, Марыя Бузнік з мужам і Самуіл Пяркоўскі

з ЗША, Наталля Апель з ФРГ і многія, многія іншыя.

Дырэктар Мінскага кэмпінга ў гутарцы з нашым карэспандэнтам нядаўна заявіў, што толькі ў чэрвені гэтага года ў турысцкім лагеры адпачывала столькі гасцей, колькі ў мінулым за ўсё лета.

Добрай адзнакай сёлетняга турысцкага сезону з'яўляецца тое, што да нас прыязджаюць не толькі старыя эмігранты, каб убачыць Радзіму, але едзе і моладзь. Дзеці ад сваіх бацькоў чулі вельмі многа аб іх далёкай краіне, яна даўно хвалявала і цікавіла іх. Сустрэча з ёй аказалася захапляючай і карыснай.

— Тут я адчуў, што Радзіма бацькоў блізкая майму сэрцу, — сказаў юнак з Канады Фёдар Курбан.

— Я не спадзявалася нават, што тут, у вас, усё так добра і цікава, — піша з Галандыі Ада Браувер, якая адпачывала летам у піянерскім лагеры ў Крыжоўцы.

Мы спадзяемся, што дзеці зямлякоў будуць працягваць справу бацькоў, умацоўваць дружбу паміж народамі, змагацца за мір.

Жыццё даўно абвергла хлуслівую варажую прапаганду, якая трубіла на ўвесь свет, што на Радзіму ніхто не едзе і не збіраецца ехаць. Колькасць зямлякоў, якія едуць у Савецкі Саюз па турысцкіх пуцёўках, з кожным годам павялічваецца. Яны вяртаюцца дадому і пашыраюць праўду аб нашай краіне. Людзі самі убачылі жыццё ў СССР, і іх ужо ніхто не зможа ашукаць.

Нас сустрачалі цветами

Я хочу поблагодарить всех-всех, кто дал мне возможность побывать в Крыжовке. Мне так понравилось там! И мне очень понравились русские дети, которые всегда дружелюбно встречали нас цветами, дарили значки и открытки. А как чудесно они танцуют — как бабочки!

Я научилась пять русские песни. А теперь я буду еще лучше учить русский язык и буду все узнавать о родине моей мамы. Я не знала, что она такая прекрасная.

Я благодарю Общество дружбы и редакцию «Голас Радзімы» за то, что каждое воскресенье они привозили нам конфеты, фрукты и мороженое, а также за сувениры и фотоальбом, которые теперь занимают почетное место в моей комнате.

Наших родителей соединила война, это было страшное время. И мы, их дети, хотим, чтобы она не повторилась во время нашей молодости, мы хотим дружить со всеми детьми мира так, как мы дружили в Крыжовке.

Голландия.

Ада БРАУВЕР.

Аўтаматычныя лініі для волжскіх сяброў

Ідэя прадукцыя «Мазырсельмаша»

На выстаўку ў Маскву

Першы выпуск беларускіх гарнякоў

«Тагільскі цуд»

Японцы вывучаюць рускую мову

Поспех савецкага фільма

ў Венецыі

МІНСК

На заводзе аўтаматычных ліній вырабляецца новая аўтаматычная лінія для Горкаўскага аўтамабільнага завода. Гэта ўжо не першая лінія, якая выраблена мінчанамі для буйнейшага ў Савецкім Саюзе аўтамабільнага завода.

ЖЫТКАВІЧЫ

У шмат якіх вёсках з ранку да позняга вечара над грыбаварнямі курэюць дымкі. Пачалася масавая нарыхтоўка грыбоў. Асабліва стараецца грыбавар вёскі Бярэзіна Надзея Царыпка. На яе рахунку ўжо больш як дзве тоны лісічак. Добрыя справы таксама ў грыбавараў вёскі Дзедэўка Аляксандры Казлоўскай і Галіны Альвас. Паспяхова нарыхтоўваюць грыбы ў Пухавіцкім і Жыткавіцкім сельпо. Лепшымі памочнікамі тут з'яўляюцца вучні сельскіх школ.

МАЗЫР

Сваю першую прадукцыю адгрузіў завод «Мазырсельмаш». На базы раённых аддзяленняў «Сельгастэхнікі» адпраўлена звыш 100 саломасіласарэзак. Машыны, якія працуюць ад прывода трактара «Беларусь», за змену рыхтуюць 6 тон сіласнай масы або здрабняюць 1,5 тоны саломы. У далейшым завод будзе выпускаць такія машыны, якія будуць працаваць ад электрапрывода.

БАБРУЙСК

Трактарныя універсальныя прычэпы, якія выпускае Бабруйскі завод сельскагаспадарчага машынабудавання, карыстаюцца шырокай вядомасцю ва ўсіх рэспубліках краіны. Нядаўна канструктары завода распрацавалі новы від прычэпа з чатырохцалным транспарцёрам. Вытворчыя выпрабаванні агрэгата паказалі яго надзейнасць і даўгавечнасць.

САЛІГОРСК

Адбыўся першы выпуск Салігорскага горнахімічнага тэхнікума, першай і пакуль адзінай ў Беларусі навучнай установы, якая рыхтуе гарнякоў сярэдняй кваліфікацыі. Дыпламы тэхнікаў-тэхнолагаў па вытворчасці мінеральных угнаенняў і кіслот атрымалі 33 рабочыя першага Салігорскага калійнага камбіната, якія навучаліся на вяртанні аддзяленні. Тэхнікум рыхтуе спецыялістаў не толькі для Салігорскіх калійных камбінатаў, але і для Гомельскага суперфасфатнага завода, які павінен увайсці ў строй у гэтым годзе.

МАСКВА

Усеаюзная выстаўка «Мэбля-65» адкрылася на ВДНГ СССР. Больш 70 прадпрыемстваў і вытворчых аб'яднанняў 13 саюзных рэспублік экспануюць тут свае вырабы. Яны паказалі 110 набораў мэблі для жылых пакояў, 30 комплектаў для кухань і больш 130 узораў сталаў, крэслаў, а таксама мяккай мэблі. Удзельнічае ў выстаўцы і мэблевая прамысловасць Беларусі.

ФРУНЗЕ

Закончана заліўка апошняга фундаменту пад абсталяванне на паліграфічным камбінатаце, які тут будзецца. Ён павінен уступіць у строй у канцы года. Магутнасць камбіната — 200 мільёнаў лістоў-адбіткаў. Гэта ў два з паловай раз больш, чым выпускаюць цяпер усе паліграфічныя прадпрыемствы Кіргізіі.

МАГАДАН

Гэты гатунак памідораў зусім адпавядае сваёй назве «Тагільскі цуд». Таматы перш за ўсё здзіўляюць сваімі памерамі. Вага кожнага з іх дасягае 400—500 грамаў. А агароднік з саўгаса «Сеймчан» Ніна Чуратва зняла з куста памідор, які пацягнуў 930 грамаў.

Уборка збожжжа ў калгасе імя XXII з'езду КПСС Гомельскага раёна. Фота Ул. Лупейкі.

На ўвесь свет славіцца чорная ікра. Урачы лічаць яе адным з самых карысных харчовых прадуктаў. Гурманы прызнаюць яе перша-класным дэлікатэсам, а дзеці — самай смачнай ежай у свеце.

Блшанкі з зярністай і паюснай ікрой, маленькія бляшаначкі з пастэрыванай ікрой адгружаюцца ў Маскву, Ленінград і іншыя гарады Савецкага Саюза, а таксама вывозяцца за мяжу. Можна, вы купілі гэты рускі дэлікатэс? Больш буйныя крупіны ў ікры бялугі, сярэднія ў асэтра, дробнейшыя ў сяругі. І самая смачная ікра — з светлымі, амаль шэрымі крупінкамі. Дэгустацыі падвяргаецца кожная партыя гатовай ікры.

Фота М. Рэзькіна.

РЭЗЕРВУАРЫ СВЕЖАСЦІ

У Мінску створана надзейная сістэма забеспячэння насельніцтва вадой — выключна падземнай. Яна смачная, незвычайна свежая, чыстая і па сваіх якасцях з'яўляецца, як сцвярджаюць спецыялісты, лепшай у еўрапейскай частцы Саюза.

Падземныя рэзервуары выкарыстоўваюцца і для іншых мэт — палівання вуліц і плошчаў, сквераў і паркаў. Здавалася б, усё ў парадку. Але калі падумаць ды падлічыць, атрымаецца, што такое шчодрае выдаткаванне нерацыянальна. Бо нават акіяны мяльчэюць!

Ужо даўно ў Мінску выношвалася ідэя: прыцягнуць аднекуль збоку рачныя воды для прамысловых патрэб. Былі розныя праекты. Выбралі адзін, той, у які ўклалі сваю працу спецыялісты дванаццаці праектных інстытутаў краіны.

Расказвае галоўны інжынер праекта Рыгор Купчынскі:

— Нібы ўсё проста: трэба толькі злучыць шматводную раку Вілію з невялікай рэчкай Случ. Але для гэтага прыдзецца папрацаваць як след. Трэба пракапаць сямідзесяцікіламетровы канал. У пяці кіламетрах ад беларускага горада Вілейкі створым вадасховішча, роўнае буйнейшаму беларускаму возеру Нарач. На канале пабудуем пяць воданароўных станцый. Стварэнне гэтай самай вялікай у Беларусі штучнай воднай сістэмы задаволіць усё ўзрастаючыя патрэбы Мінска і прыкметна зменіць ландшафт прыгарада сталіцы Беларусі. Тут для адпачынку працоўных будзе збудавана некалькі вадасховішчаў.

В. ПЛЕШАВЕНЯ.

ТОКІО. У пасольстве СССР у Японіі адбылася цырымонія ўзнагароджання пераможцаў і удзельнікаў другога ўсеяпонскага конкурсу рускай мовы. Конкурс быў арганізаваны газетай «Асахі» і савецкім пасольствам у сярэдзіне чэрвеня гэтага года. У яго заключным туры прыняло ўдзел 20 юнакоў і дзяўчат, якія вывучаюць рускую мову ва ўніверсітэтах, інстытутах і на курсах.

Першай прэміі — трохтыднёвай паездкі ў Савецкі Саюз — удастоены студэнтка інстытута пры таварыстве «Японія — СССР» Ютака Ісідзіма і студэнт універсітэта «Дзіоці Дайгаку» Ясуо Коідзумі. Яны паказалі выдатнае веданне рускай мовы.

БУДАПЕШТ. Тут адкрылася міжнародная навуковая канферэнцыя па пытаннях павелічэння ўрадлівасці пячаных глеб. У яе рабоце прымаюць удзел спецыялісты Чэхаславакіі, Польшчы, Венгрыі, ГДР, Румыніі і Савецкага Саюза. Канферэнцыя арганізавана ў адпаведнасці з планам навуковага супрацоўніцтва сацыялістычных краін у галіне сельскай і лясной гаспадаркі.

ВЕНЕЦЫЯ. Савецкі фільм «Марозка» атрымаў на міжнародным кінафестывалі ў Венецыі прэмію «Леў Святога Марка» за лепшы фільм для дзяцей.

НЬЮ-ІОРК. Ваеннае камандаванне ЗША перадала сайгонскаму марыянэцкаму рэжыму пад выглядам дара 4 сучасныя рэактыўныя бамбардзіроўшчыкі «Б-57». Гэта яшчэ адзін са шматлікіх актаў парушэння Злучанымі Штатамі Жэнеўскіх пагадненняў, якія забараняюць пастаўкі ў Паўднёвы В'етнам сучаснага ўзбраення.

ВЫДАННІ, ТЫРАЖЫ

У 1964 годзе ў СССР выходзіла 6 595 цэнтральных, рэспубліканскіх, краявых, абласных, гарадскіх, раённых, шматтыражных газет разавым тыражом амаль 90 мільёнаў экзэмпляраў, 3 833 часопісы і выданні, якія працягваюцца, гадавым тыражом 1 217,7 мільёна экзэмпляраў; выдадзена 78 204 назвы кніг і брашур тыражом 1 253 мільёны экзэмпляраў.

За гады Савецкай улады ў СССР выдадзена 1 904 тысячы кніг і брашур агульным тыражом 28,8 мільярда эк-

зэмпляраў на 89 мовах народаў СССР і на 51 мове народаў зарубешных краін.

Разавы тыраж усіх газет СССР у 1964 годзе ў параўнанні з папярэднім годам павялічыўся больш чым на 5 мільёнаў экзэмпляраў, або на 6 працэнтаў. Прырост разовага тыражу газет толькі за 1964 год перавысіў тыраж усіх газет, якія выдаваліся ў Расіі ў 1913 годзе, на 1,7 мільёна экзэмпляраў. Так, тыраж газеты «Правда» за мінулы год перавысіў больш чым у 2 разы тыраж усіх газет, якія выходзілі ў Расіі ў 1913 годзе.

У бягучым годзе разавы тыраж газет перавысіў 98 мільёнаў экзэмпляраў.

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Летний туристский сезон в разгаре. Сотни гостей из Канады, США, Англии, Франции, Италии, Бельгии и других стран побывали в нашей республике. Только в июле этого года в Минском кемпинге отдыхало столько гостей, сколько за все прошлое лето. Среди зарубежных туристов много наших соотечественников. Отличительной чертой нынешнего туристского сезона является то, что к нам приезжают не только старые эмигранты, но и молодежь. Мы надеемся, что дети земляков будут продолжать дело отцов, крепить дружбу между народами, бороться за мир. **«ТУРИСТСКОЕ ЛЕТО, 1 стр.»**

Многие соотечественники в этом году побывали в родных местах, встретились с близкими. Из Канады приехала Александра Савич с мужем Максимом Семеновичем и дочерью Ритой в гости к старшему брату в Вилейку. Более 30 лет не виделись брат с сестрой, и им было о чем рассказать друг другу.

Зоя и Елена Конон родились во Франции, но родители их белорусы. В этом году они с матерью впервые приехали в СССР к родным, живущим в Барановичах, и на три дня остановились у знакомых в Минске. Им очень понравилась наша столица и ее гостеприимные жители. Рассказы о соотечественниках, посетивших Белоруссию, помещены под рубрикой **«НАШИ ГОСЦИ»** (4—5 стр.).

О привычном, на первый взгляд, обыденном сообщается в корреспонденции **«ЛЯ СІНЯГА «МОРА»** (3 стр.). Автор рассказывает о делах и планах колхоза «Заветы Ильича» Мостовского района: выстроен новый клуб — трехэтажное современное здание, открыта большая столовая, работает комбинат бытового обслуживания, на окраине Волпы вырос «микрорайон» — более сотни красивых кирпичных домов. И еще одно знаменательное событие в жизни этого колхоза: весной последний хуторянин переселился в новый дом.

Пхов. Порт на Припяти. Эти слова еще не стали для нас привычными, а для тех, кто не был на Родине десятки лет, они и совсем удивительны. О самом большом порте на юге Белоруссии мы рассказываем сегодня на 3 стр. — **«ЮНЫ ПОРТ ПАЛЕССЯ»**. Сотни названий грузов принимает и управляет порт в различные города нашей страны и за рубежи СССР. Точно и слаженно работают портовики. Десятки судов, прописанных в Пхове, бороздят реки Белоруссии и Украины.

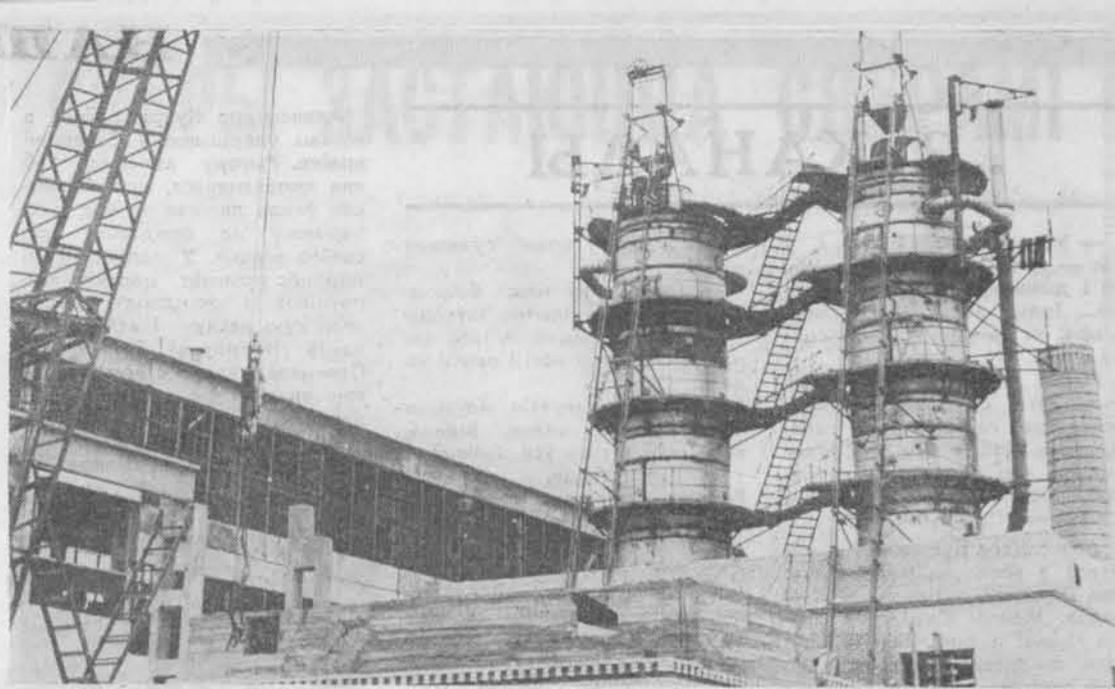
Два десятилетия отделяют нас от последних залпов Великой Отечественной войны. Но и сейчас фронтовики продолжают находить товарищей по оружию, бывшие узники фашистских концлагерей — братьев по невеле. Советского офицера Александра Скороборова, который в годы войны попал в фашистский лагерь смерти, спасла семья немецкого коммуниста Франца Лешана. Недавно Скороборов через чехословацкую газету «Рудэ право» нашел тех, кто, рискуя жизнью, спас его в те страшные годы. **«СЯБРЫ ЗАСТАЮЦА СЯБРАМІ», 5 стр.»**

Время сравняло окопы, но оно не осушило слез матерей, которые до сих пор оплакивают своих сыновей, погибших, пропавших без вести в годы войны. Под заголовком **«ХТО ВЕДАЕ АБ ЯГО ЛЭСЕ!»** (5 стр.) мы печатаем письмо Альдоны Антонович Лизуну от матери Елены Лизун из деревни Красный Берег Кировского района. 21 год ждет мать своего единственного сына, надеется, что он жив, что подаст о себе весточку.

На Украине Слуцка будувецца магутны цукрова-рафінажны завод, які будзе даваць звыш 400 тон цукру ў суткі. Цяпер ідзе мантаж абсталавання і ўзвядзенне вузлаў прадпрыемства.

На здымку: вапнава-абпальваючыя печы.

Фота В. Дубінкі.

ЮНЫ ПОРТ ПАЛЕССЯ

Імклівая Прыпяць шырока і прывольна разлілася ў раёне Мазыра. На гарыстым правым беразе яе раскінуўся тэрасамі да ракі, патанаючы ў зеляніне, горад, а на раўнінным левым — стрэлы магутных кранаў, мачты суднаў, доўгім ланцужком цягнуцца некалькі незвычайных збудаванняў. У адным з іх, што нагадвае ангар, адкрыты да сонца велізарныя люкі, праз якія ў памяшканні пранікаюць грэйферы партальных кранаў, у другім збудаванні, што ледзь прыкметна пакачваецца на вадзе, днём і ноччу нясуць вахту людзі, якія кіруюць вялікай і складанай партовай гаспадаркай і суднамі Дняпра-Бугскага басейна, а ў трэцім, нядаўна абжытым памяшканні, размясціўся, можна сказаць, галоўны штаб порта, яго аддзелы, службы. Тут, ля вялікай натуральнай затокі, і размясціўся Пхоў, яшчэ юны, але зусім сучасны, самы вялікі порт на поўдні Беларусі.

Рэзка змянілася геаграфія і маштабы грузапатоку на Прыпяці. Ужо ідуць да перша першыя судны з данецкім вугалем. Пройдзе зусім нямнога часу, і «чорным золатам» будуць загрузаны падазненныя сюды чыгуначныя вагоны. Паліва, здабытае данецкімі шахцёрамі, працягне свой шлях па беларускай зямлі. Ля другога прычала грузіцца на судны прадукцыя мазырскіх прадпрыемстваў — завода «Мазыркабель», дрэвапрацоўчага камбіната, меліяратыўныя машыны. Ля трэцяга — брыгада грузчыкаў прымае на склад будаўнічыя матэрыялы, лес, станочнае абсталяванне, метал для будоўляў і прамысловых прадпрыемстваў свайго горада. А там, ля чацвёр-

тага прычала, пасля кароткатэрміновага адпачынку ўжо рыхтуюцца ў дарогу экіпажы рудавозаў...

Не адзінкі, як было раней, а сотні назваў грузаў прымае і адпраўляе малады порт у самым розным гарады краіны, у брацкую Польшчу. І, зразумела, тут патрэбна дакладная, зладжаная, дружная работа ўсіх партавікоў. Іх першы абвязак — ніводнай лішняй хвілінкі не затрымліваць судна ля прычала.

Вось чаму ўсе брыгады, якія працуюць на ўчастку пагрузачных работ, складаюцца ў асноўным з людзей, якія валодаюць некалькімі спецыяльнасцямі. Многія з іх могуць з паспехам працаваць кранаўшчыкамі, трактарыстамі і шафёрамі.

Па энергічнаму пульсу жыцця ў порце, па ўсё ўзрастаючому грузапатоку можна вывучыць характар нашых эканамічных сувязей, рост эканомікі рэспублікі. У мінулым годзе ўпершыню па рэках Беларусі пачала перавозіцца калійная соль, а ў гэтым годзе пачынае паступаць ужо і нафта. З кожным месяцам павялічваецца грузапатоку, пашыраецца наменклатура грузаў. А гэта вынік таго, што наша эканоміка развіваецца хуткімі крокамі.

Сёння порт Пхоў налічвае дзесяткі суднаў, якія баразняць рэкі Беларусі і Украіны. Тут ёсць навіейшыя магутныя буксіры, камфартabelныя пасажырскія судны, многа самаходных і несамыходных грузавых суднаў, службовыя, дапаможныя. Экіпажы суднаў, партавікі выдатна разумеюць, што іх родны порт Пхоў яшчэ толькі распраўляе крылы. Яго кіруе жыццё ў недалёкім будучым будзе яшчэ больш паўнакроўным. Пхоў стане не толькі рачным, але і марскім портам, да яго змогуць прыходзіць судны з Белага, Балтыйскага, Чорнага, Азоўскага і Каспійскага мораў, да яго пойдучы судны не толькі Дняпра і Буга, але і Волгі, Дона і іншых рэк еўрапейскай часткі Саветаў Саюза і сацыялістычных краін Еўропы.

А. ЛІТВІН.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

ЛЯ СІНЯГА «МОРА»

Калі ехаць з Мастоў на поўдзень, дык дарога спачатку доўга цягнецца сярод стройнага сасновага лесу. Потым раптам лес расступаецца, і перад вамі адкрываецца Валпянскае «мора». Невялікія, але крутыя хвалі адна за другой б'юць у бетоннае цела плаціны невялікай электрастанцыі.

Адразу ж за плацінай пачынаецца вёска Волпа, цэнтр вялікага калгаса «Запаветы Ильича».

Я не наведваў гэты калгас некалькі год і быў прыемна здзіўлены зменамі, якія адбыліся тут за параўнаўча кароткі тэрмін.

Перш за ўсё міжвольна кідаецца ў вочы сучасны будынак калгаснага клуба. У тры паверхі, з вялікімі вокнамі. Ён нібы «вышынны» будынак Волпы. Нядаўна тут пабывалі артысты дзяржаўнай харавой акадэмічнай капэлы БССР і далі вялікі канцэрт. Кветкамі сустрэлі вальяне дарагіх гасцей з Мінска, а тыя аддзякавалі ім добрымі песнямі. «Нідзе нас так цёпла не сустракалі, як тут», — гаварылі артысты і паабядалі ў хуткім часе зноў прыехаць у Волпу з канцэрта.

Тут жа, непадалёк ад клуба, пабудавана прасторная сталовая, дзе можна паесці

за невялікую плату. Побач стаць акуратны домік камбіната бытавога абслугоўвання. А за ім — пачатак фактычна новай вуліцы, якая стане галоўнай у будучым гарадскім пасёлку Волпе. А пасёлак абавязкова будзе — генеральны план яго забудовы не толькі выконваецца ў належныя тэрміны, але і перавыконваецца. Каб пераканацца ў гэтым, дастаткова ўззіцца на ўзгорак і акінуць поглядам вёску. На адной з яе ускраін раскінуўся «мікрараён». Больш ста прыгожых цагляных дамоў красуецца ўжо ў «мікрараёне» калгаса «Запаветы Ильича».

Гэты год знамянальны для калгаса яшчэ і тым, што вясной быў знесен з арцельных зямель апошні хутар. Няма тут цяпер больш ніводнага хутараніна. Усе яны жывуць у новых дамах.

Аб многім іншым добрым расказаў старшыня калгаса, камуніст Еўдакім Петухоў, добры гаспадар, чулы, клапатлівы чалавек. Гэта па яго ініцыятыве калгас вырашыў узяць на сябе апрацоўку ўсіх прысядзібных участкаў калгаснікаў. Плата за гэта мізэрная — тры рублі ў год з сям'і. Калгас забяспечвае таксама членаў арцелі палівам і кармамі для жывёлы. Вялікай павагай карыстаюцца тут перадавікі вытворчасці. Тых, хто працуе лепш іншых, праўленне прэміруе

грашыма, пудэўкамі ў дамы адпачынку і санаторыі. І як вынік усяму гэтаму — хутка растуць даходы арцелі, дабрабыт калгаснікаў.

А на чарзе новыя крокі па добраўпарадкаванню калгасных вёсак. Добрым месцам адпачынку будзе Валпянскае «мора». У яго запушчаны малькі каштоўных парод рыб. Будзе пабудавана і лодачная станцыя. Праз год-два пачнецца газіфікацыя Волпы.

Адным словам, усё лепшым робіцца жыццё ў калгасе, які недарэмна названы «Запаветы Ильича».

М. ІВАНОЎ.

Мастоўскі раён.

СУСТРЭЧА У КОБРЫНСКІМ ПАРКУ

У Кобрынскім парку імя Суворова адбылася сустрэча былых партызан, сувязных і ўдзельнікаў антыфашысцкага падполля, якія дзейнічалі ў гады гітлераўскай акупацыі на Кобрыншчыне. На сустрэчы выступілі былы камандзір танкавай брыгады (што вызваліла ад гітлераўцаў Кобрын), цяпер палкоўнік у адстаўцы, галоўны канструктар Мінскага аўтазавода, Герой Саветаў Саюза Яўсей Вайнруб, былы камандзір партызанскага злучэння Савелій Салдаценка-Сідарэнка, былы камісар партызанскага атрада імя Чапаева Міхаіл Абраццоў і іншыя.

Да позняга вечара ў парку працягвалася масавае народнае гулянняе, якое завяршылася сімвалічным партызанскім вогнішчам.

Я. ЛІФАНАЎ.

На Сожы.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

...3 КАНАДЫ

— У іх ёсць тэлевізар, і ў нас — тэлевізар. У іх абстаноўка і дываны, і ў нас — дываны... Толькі воль у нас такая шафа, як бачыце, а ў іх у сцяне...

Рыгор Купрыянавіч гаворыць гэта са здэваленым, аглядаючы светлыя пакоі свайго дома. Побач з ім за сталом сядзіць яго малодшая сястра Аляксандра, ёе муж Максім Самёнавіч Саўчыц.

Аляксандра Купрыянаўна выехала з вёскі Асіпавічы, што пад Вілейкай, у Канаду ў 1928 годзе. Максім Самёнавіч двама гадамі пазней. Там паканіліся, прадавалі дзяцей, цяжкай працай дабіліся нейкага дастатку.

— Вось каб гэта бачыў бацька, — працягвае Рыгор Купрыянавіч. — Яму тады і не сінілася, што сын плытагона будзе жыць у такой хаце.

Хата Рыгора Купрыянавіча сапраўды, як звон. Пакоі светлыя, прасторныя, вокны выхо-

дзяць у сад, у доме сучасная мэбля.

— Гора халіў наш бацька. Ганяў чалавек плыты, заўсёды ў вадзе, у холадзе. А што заробіў: скалечныя ногі і пенсіі не далі.

Рыгор Купрыянавіч маўчыць некаторы час, чаквае. Відзіць, хоча, каб я гэта ўсё запісаў. — Раскажыце, дзядзька Рыгор, — прашу я, — не звяртайце на мяне ўвагі. Я паспею запісаць.

— Але, але, запішыце. І ад мяне дапішыце: мы вельмі задаволены сённяшнім нашым жыццём. Я воль таксама, як і бацька, быў плытагонам, спляўляў па Вілейцы ў Вільна і Коўна на плыты. Але мяне не пакінулі на старасці. Дзесць гадоў, як атрымаў пенсію.

— А ў іх, у Канадзе, пенсію даюць пазней. Па нашых законах я на п'яць гадоў раней, чым у Канадзе, атрымаў пенсію.

— А ў іх, у Канадзе, пенсію даюць пазней. Па нашых законах я на п'яць гадоў раней, чым у Канадзе, атрымаў пенсію.

Аляксандра Купрыянаўна з мужам упершыню ў Савецкай краіне. Рыгор хочацца, каб яна пераканалася, што Савецкая ўлада лепшая за ўсе, якія перажыў за семдзесят год свайго жыцця. У маладосці ён перанёс прыгнёт царскіх чыноўнікаў і жандараў, зведваў «панскую ласку» і «смак» курацкай гітэраўцаў. Толькі пры Савецкай ўладзе стары плытагон адчуў сябе сапраўды чалавекам.

— Добра, вельмі добра мы жывём, — кажа ён шыра. — Ля тэлевізара час ад часу раздаецца па ўсёй хаце звонкі смех. Гэта ўнук Рыгора Купрыянавіча гучна рэагуе на дзіцячую перадачу. Дзевятнаццацігадовая дачка Аляксандры Рыта таксама ў захапленні:

— Вельмі цікавае відзішчак...

Рыта нарадзілася ў Канадзе. Хоць з акцэнтам, але гаворыць на мове сваіх бацькоў. Ёй таксама, як і ім, не бачыўшым Радзімы больш 30 гадоў, усё тут падабаецца.

— Вось толькі б вайны не было, — працягвае Рыгор Купрыянавіч. — Шмат гора яна нам прынесла. Сын наш Міша загінуў на фронце, пахаваны ў Літве.

— І мы там, у Канадзе, перажывалі за вас, — сказала Аляксандра Купрыянаўна, са спачуваннем зірнуўшы на брата. — Усё думалася: як там нашы людзі пераносіць гэтыя здэкі і пакеты. Стараліся, чым можна, дапамагчы. Грошы збіралі. Мой Максім неяк узяў панашанае паліто, панёс здаць у фонд дапамогі. А адтуль прыйшоў без паліто. Здаў і сваё новае. «Ім там цяжэй», — сказаў ён. Было у нас дзве ты-

У Вілі шмат рыбы. Рыгор Купрыянавіч Субач часта з вудай праводзіць час над рэчкай. Сёння ён запрасіў з сабой на рыбалку госця з Канады Максіма Самёнавіча Саўчыца.

Рыгор Купрыянавіч Субач, яго сястра Аляксандра з дачкой Рытай, мужам Максімам і ўнукам у гарадскім садзе.

Фота Н. Жаўтко.

сцячы долараў. Аду аддалі ў фонд дапамогі. На сэрцы стала лягчай, што мы падзяліліся з вамі. А быў у нас фермер Вольскі. Дык ён пяць тысяч ахвяраваў. Я б аддаў, кажа, усё, каб толькі дапамагчы нашым людзям. І вось нам цяпер вельмі прыемна бачыць, што вы пасля такой цяжкай вайны так хутка залечылі раны, абдуваліся. Глядзіш на Вілейку — проста сад. Усе дамы новыя, прыгожыя, людзі добра выглядаюць.

На твары старога плытагона задэвалены. Яму прыемна, што гасцям з Канады ўсё падабалася. Што яму ёсць чым пахваліцца перад сястрой і яе мужам.

— У іх ёсць дом, і ў нас дом, — разважае ён у голас. — Яны няблага жывуць, і мы не крывідуем на жыццё. — Добра жывём, а будзем жыць яшчэ лепш. Яны не хочуць вайны, а мы тым больш.

Дадазім, працягваючы думку старога плытагона: хто будзе дамы са шкла, каменнямі не кідаецца.

Л. В.

г. Вілейка.

...3 ФРАНЦЫІ

Як весела ўсімхаюцца гэтыя дзяўчаты, глядзячы на заліты сонцам праспект! Ім падабаецца горад Мінск і яго гасцінныя жыхары. Зоя і Алена Кован нарадзіліся ў Францыі, але бацькі іх беларусы. Зоя працуе зараз сакратаршай у канторы парыжскага адваката, Лена яшчэ толькі скончыла школу і будзе шукаць работу. Дзяўчаты нядрэнна гавораць на мове сваіх бацькоў і захаваюць рускія імёны, якія ім вельмі падабаюцца. Сёлета яны з маці — работніцай металічнага заводу — упершыню прыехалі ў СССР да сваякоў, што жывуць у Баранавічах, і на тры дні спыніліся ў знаёмых у Мінску. Дзяўчаты не былі звязаныя турскай праграмай, жылі сярод простых людзей, таму яны больш непасрэдна маглі пазнаёміцца з савецкай рэалісцічнасцю. Якія ж у іх уражанні!

Нідзе не ўбачылі сёстры нястачы і беспрацоўя. У магазінах ёсць усё тавары першай неабходнасці. Савецкія людзі

добра апранаюцца, яны вясёлыя, жыццядасныя, вельмі гасцінныя. Зразумела, бачны гасцям і некаторыя нашы недахопы. Але яны таксама добра разумюць, што гэта далёка не самае галоўнае. Галоўнае — гэта мноства шматпавярховых дамоў вакол кожнага завода, дзе тысячы працоўных атрымаваюць кватэры, гэта светлыя клубы, прафінансаваныя і бесплатныя клінікі, піянерскія лагеры і сямігадзінныя рабочыя дзень. Да таго ж кожнаму неперадзяткаму чалавеку ясна, што нельга разглядаць дасягненні СССР, не ўлічваючы тых велізарных разбурэнняў, якія прынесла вайна.

— Французы ў сваёй большасці вельмі цёпла і па-савецкаму ставяцца да Савецкага Саюза, — расказвае Зоя. — Гэтыя два народы родніцкі кроў, пралітаў у час апошняй вайны.

— Мы бачым беларусы ўпершыню, — гаворыць Лена. — Мы толькі чулі і чыталі аб тым, якая яна была раней. А наша мама, якая не бачыла свайго Радзіму 36 год, не перастае захапляцца цудоўнымі зменамі.

Мы прыехалі з нашымі гасцямі па прыгожым заўсёды святковым Ленінскім праспекце, пабывалі на Мінскім моры, якое малюўчына раскінулася паміж лясоў і спеючых жытніц палёў.

Наведалі дзяўчаты і магазіны, дзе купілі розныя сувеніры. Вось гэтыя драўляныя пацеркі, напрыклад, якія відаць на здымку, Зоя купіла ў магазіне «Паўлінка».

— Перадайце чытачам вашай газеты, што мы вельмі задаволены нашым гасцваннем у Мінску, — гавораць Зоя і Лена. — Мы высока цнім старалюўчы працу савецкага народа і жадаем яму вільхіх поспехаў.

— А тыя ўражанні, якія хваляюць мяне пры сустрэчы з Радзімай, — уключаецца ў размову іх маці Марыя Кован, — мне цяжка выказаць у некалькіх словах. Калі вярнуся ў Францыю і хваляванне крышкі супакоіцца, абавязкова прыйду ў рэдакцыю вялікае пісьмо.

С. КЛІМКОВІЧ.

Фота І. Стэца.

СЯБРЫ ЗАСТАЮЦА СЯБРАМІ

Бульдозер узяў пласт зямлі і раптам замер на месцы. Гэта Васіль Емяльянаў што было сілы націснуў на педаль тормаза. Некалкі хвілін ён разбурэна глядзеў на чорную скрыню, што тырчала з зямлі. Гэта быў паўзнішчы футарал біокаў. У ім ляжалі стурхаваныя паперкі, вокладкі партыйнага білету на імя Аляксандра Сцяпанавіча Скаравава і ордэн Бавога Чырвонага Сцяга.

Цяпер, калі больш як праз 22 гады ордэн зноў уручаў яго ўладальніку, высветлілася наступная гісторыя.

Невялікую групу салдат абыйшлі з бакоў немцы. Тады ў камандзіра наспела рашэнне: адных перааправіць у варажое абмундзіраванне, другіх жа пад выглядам палонных павядзіць на аўтамашыну і вырацца з акружэння. Але план гэты не ўдалося ажыццявіць.

...Нямецкі лагер смерці каля Берліна. Калючая драпаўная агарожа, кулямётная вышка, аўчаркі. Тут зброі не ўдзімеш, нават калі б яна была. Тады афіцэр Скараваў рашыў наладзіць сувязь з камуністамі, стварыць падпольную арганізацыю. Неўзабаве Аляксандру ўдалося пазнаёміцца з нямецкімі, французскімі, польскімі камуністамі.

Але немцы, відаць, здагадаліся, што ў лагеры дзейнічае падпольная група, і ненадзейных вырашылі перавесці ў другі лагер. Глыбокай восенню 1942 года, знішчэння і галодных, іх паводзіць на поўдзень. Па дарозе Аляксандр Скараваў і яго сябры Іван Жылін і Аляксандр Забрэда рашылі ўцячы. Пяцёра сутак прабыліся на ўсход. Але гітлераўцы іх схапілі і зноў прывезлі ў лагер.

Уцекачоў змясцілі ў спецыяльны барак. Яны павінны былі прабыць «чыстка» ў гестапа, адкуль назад ніхто не вяртаўся. Але ў гестапа, відаць, многа было «работы». Аб Скарававае ўспомнілі аж у чэрвені 1943 года.

Таварыш Скаравава Аляксееў даведаўся ад канваіра, што ў бліжэйшыя дні іх павядуць у гестапа. «Уцякаць», — зноў вырашыў Аляксандр. Але куды, як? І тут Скараваў надумаў пайсці на рызык: звярнуцца да дзядзькі, якія прыдзе на кухню. Хто яна, Аляксандр не ведаў. Знаёмства іх было некалькімі і дзіўным. Адночы Аляксандр працаваў на кухні. Тут жа была і гэтая дзяўчына.

— Ты рускі, камуніст? — запытала яна ў Скаравава.

Позірк іх сустрэліся.

— Не бойся мяне, я табе дапамагу, — дала дзяўчына.

Яны сустрэліся яшчэ некалькі разоў, і дзяўчына расказвала яму аб навінах на фронце, перадавала да вайнапалонных ежу.

Інга — так звалі дзяўчыну — дапамагла. Праз дзень у барак прыйшоў «доктар». Ён дапамог Скарававу выйсці з лагера і даў адрасы надзейных людзей. Але Аляксандр не знайшоў тых, да каго накіраваў яго «доктар». Праз два дні яго зноў завабілі і прывялі ў лагер.

Скаравава павінны былі расстраляць 5 красавіка, а ноччу чэхаславацкі камуністы выраставалі Аляксандра. Инга прывяла яго да сябе на кватэру. Тут ён упершыню сустрэўся з Францам Лёшанам — бацькам Інгі, «доктарам» Ярамірам Баўэрам — чэхаславацкім студэнтам, Бертэй Холі — сястрой Лёшана. Да прыходу Савецкай Арміі, рызыкуючы жыццём, хаваў Берта Холі Аляксандра Скаравава і яшчэ двух яго сяброў.

...Поезд Масква — Берлін набліжаўся да сталіцы Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі. На пероне Инга першая заўважыла Скаравава. Слёзы радасці, абдымкі, поціскі рук.

Думка аб тым, як адшукаць сваіх сяброў за мяжой, ніколі не пакідала Аляксандра. Першае пісьмо ён адправіў у рэдакцыю чэхаславацкай газеты «Рудэ права». Неўзабаве прыйшло пісьмо ад Інгі. Яна жыла ў ГДР, непадалёку ад горада Гале. Прозвішча яе з-за Рэнэрт.

І воль хваляючая сустрэча. Толькі цяпер Скараваў дакладна ведаў, што быў у вяртавальніцы. Франц Лёшан — шахцёр, камуніст, у 1935 годзе, калі Гітлер прыйшоў да ўлады, ён пераехаў у Чэхаславакію. Разам з ім эмігравалі ў гэтую краіну яго сястра камуністка Берта Холі і брат Алоіс Лёшан.

Павываў Скараваў і ў гасцях у Бертэй Холі. Яна цяпер на пенсіі. Берта Холі пазвала Аляксандра Сцяпанавічу сямейную рэзідэнцыю — партрэт Ул. І. Леніна, які яна захоўвае воль ужо 44 гады.

Застаецца дадаць адно: Аляксандр Сцяпанавіч жыў зараз у горадзе Калінінчы, на Гомельшчыне, працуе ў Міжкалгасбудзе. За актыўны ўдзел у руху чэхаславацкага Супраціўлення ён узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі. Восенню гэтага года ён чаквае да сябе ў госці сяброў з ГДР.

Ул. СМОЛІЯР.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

Хочу сабраць, што мы воль добра доехалі, 29 июля утром уже были в Вене.

Встретили нас родители, а также члены клуба «Родина». В пути ребята все время вспоминали Крыжовку. Они говорят, что никогда еще отъезд и прощание не были такими трудными, как в этот раз. После того, как мы устроились в вагоне и волнение немного улеглось, все захотели есть. Мы были приятно поражены обилием и разнообразием хорошей еды, которую нам дали с собой.

Еще раз спасибо за заботу и сердечность. По приезде домой сын Саша сразу же стал со мной договариваться о поездке в Крыжовку на следующий год. Он надеется, что сможет там встретиться с ребятами, с которыми так сблизился за этот месяц. А в субботу мы в клубе встретились с Карлом, Тони и Сильвией. Они тоже горят желанием съездить еще раз в Крыжовку. Они говорят, что особенно ценят атмосферу дружбы, которая царит в лагере. Родители тоже довольны, что детям так понравилось в лагере.

Отец Сильвии Куглер очень благодарен за все. Он говорил, что уже давно хотел, чтобы дочь побывала на родине своей матери, и очень рад, что эта мечта осуществилась, рад, что ей там понравилось. Когда я вспоминаю Крыжовку, как-то сразу поднимается настроение. Много хороших воспоминаний у нас осталось от этой поездки. Это был не только хороший отдых, здесь мы получили заряд энергии и бодрости, которых должно хватить до следующей встречи с Родиной.

Австрия. Аліса КУХАР.

На днях получил вашу брошюру «Что? Как? Почему?». Она меня очень заинтересовала, я ее перечитал два раза. Дело в том, что вопросы, поставленные в ней, я часто слышу от американцев. Я и раньше много раз отвечал на них, а теперь брошюра подскажет мне нужные факты и доводы.

США. Никита ЧИРСКИИ.

Уже четыре года прошло с тех пор, как моя Андрейка отдыхала в Крыжовке, а до сих пор у нее свежи все впечатления. Она говорит, что никогда не была такой счастливой,

как там. Андрейка очень жалеет, что ей не удалось повидать товарищей из Советского комитета по культурным связям с соотечественниками за рубежом во время их приезда в Бельгию. Она даже плакала от огорчения. Всею виной моя болезнь. Я перенесла тяжелую операцию и не смогла поехать на встречу.

Я очень довольна, что моя дочь до сих пор переписывается с минскими подружками. Это помогает ей узнать жизнь моей Родины и лучше овладеть русским языком. Наша общая мечта — опять посетить Советский Союз.

А. ФУРНЬЕ-ВЛАСЕНКО.

Бельгия. Искренне благодарю за присланную вами карту Союза Советских Социалистических Республик. Я склеил четыре части, и получилась озорный лист. Эту карту я повесил у себя в комнате. Теперь часто смотрю на нее и вспоминаю необычные просторы нашей Родины.

Н. РЕЗНИКОВ.

Франция. Прочитай кнігі, якія вы мне даслалі: «Сэрца на далоні» І. Шамякіна, «Людзі на балоце» І. Мележа, «У баях за Радзіму» Ул. Лабанка і іншыя. Гэта цудоўныя творы, і некаторыя з іх я ўжо адаслаў сяўчыннікам у Гаген і Гельсенкірхен. А што датычыцца грамадзянства, якія я атрымаў ад вас, дык яны ніводнага дня не знаходзіцца ў мяне. Яны ўжо абыйшлі амаль усю Германію. І слухаюць іх не толькі землякі, але і немцы і даюць добрыя водгукі. Акрамя таго, я ўсё запісаў на магнітафонную ленту і пасылаю тым сяўчыннікам, якія маюць магнітафоны.

В. ІВАНОВ.

Чаця атрымаўла лісты ад сваякоў, і ўсе яны пішуць, што жывуць добра і замочна. Вельмі рады, што такое жыццё прыйшло на нашу шматпакатную зямлю, дзе князі і графы балаявалі, а сяляне толькі слёзы пралівалі. Чакаю з нецярплівасцю ад вас новых кніжак.

Францыя. Мікалай ГАРБАЧУК.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

МАГІЛЁЎ — ГОРАД ТЭАТРАЛЬНЫ

У Магілёве закончыў свае гастролі Беларускі дзяржаўны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы. А на рэкламных шчытах з'явіліся ўжо афішы аб прыездзе Гомельскага абласнага драматычнага тэатра. Гамельшчыне пакажуць спектаклі «Прэ-аташэ ў Токіо» М. Маклярекага і К. Рапапорта, «Угрум-рака» В. Шышкова, «Мая дачка» беларускага драматурга М. Гарулёва і іншыя.

Сёлетні год магіляўчане называюць урадкінай на выступленні прыезджых артыстаў. Акрамя названых калектываў, у гарадах і раёнах вобласці пабывалі Варонежскі і Маскоўскі абласныя драматычныя тэатры, народны ансамбль танца Ровенскай вобласці і сімфанічны аркестр Крымскай вобласці, Беларускі дзяржаўны аркестр народных інструментаў і іншыя калектывы. Яны далі ўжо звыш 400 спектакляў і канцэртаў.

НА САЎГАСНАЙ ЗВЕРАФЕРМЕ

Каля густога сасновага бору размясцілася звераферма саўгаса «Глыбачаны» Лепельскага раёна. Роўнымі радамі стаяць за агароджай клеткі, у якіх жывуць норкі і серабрыста-чорныя лсы. Звяры добра развіваюцца. Кожная самка норкі, напрыклад, сёлета прывяла ўжо па 4—5 зверанят.

Умела працуе Пётр Васільевіч Сінкевіч. Ён тут з першага дня стварэння фермы. Вопытнага зверавода не раз узнагароджвалі каштоўнымі падарункамі і граматамі.

У мінулым годзе саўгас ад рэалізацыі шкурак звяркоў атрымаў 36 тысяч рублёў чыстага прыбытку.

С. ЗАКОННИКАЎ.

ТРЫ ўРАЧЫ ў адной сям'і

У Паўла Фёдаравіча Дрынеўскага, жыхара вёскі Танеч Лельчыцкага раёна, пяцёрка сыноў. Сёлета тры з іх — Адам, Мікалай і Уладзімір — закончылі медыцынскія інстытуты (Мінскі, Ленінградскі, Сімферопальскі). Тры дыпламы, тры ўрачы ў сям'і за адзін год! Пайшлі ў навуку і малодшыя — Міхал і Рыгор. Першы з іх вучыцца ў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, другі — у Ленінградскім радыётэхнічным інстытуце.

Што і казаць, ёсць чым ганарыцца і радавацца бацьку — колішняму сыну вясковага бедняка.

М. ЦІШКОЎ.

Хто ведае аб яго лёсе?

Ліст Альдону Антонавічу Лізуну ад маці Алены Лізун з вёскі Чырвоны Берэг Кіраўскага раёна.

Дарагі Альдонка! Валіць сэрца за цябе, мой адзіны, ненаглядны сыноч. Колькі начэй правяла без сну, колькі слёз выплакала... Хутка на 21 год будзе, як няма ад цябе ніякай вестачкі. Ужо даўно вярнуліся дадому Мікола Анцюк, Броня Змачынскі, Алёша Мехаінікаў, якіх тады разам з табой схапілі фашысты. Вярнуліся і хлопчык перадлі кажушок, з'есці што-небудзь. Не паслухалі.

Ніколі не забывай мяне таго

дзя, калі я бачыла цябе ў апошні раз. Заламалі табе рукі, а ты адбіваўся, ой, як адбіваўся! Дык стукнулі цябе прыкладам, аж кроў пацякла з рота. Апамяталася я — на падлозе лужына крывы, а цябе няма. Суседзі казалі, што кінулі цябе звязанага на калёсы і павезлі ў Бацэвічы. Спрабавала хапіць, Алёша Мехаінікаў, ды дарэмна. Прасла, маліла паліцаў, фашысты. Вярнуліся і хлопчык перадлі кажушок, з'есці што-небудзь. Не паслухалі.

«Пайду, — кажа, — на дарогу. Як будзь везці ў Бабруйск, перастраляю канвою»...

Пахлаў галаву, трапіў на засаду...

Засталася я адна на свеце, так і жыў да гэтага часу. Ты не турбуйся, сыноч, старасць у мяне спакойная, калі б не твая бяда. Хату нашу перасыпалі калгасныя цесляры. Мне кожную восень выдаюць збонжа, бульбу, атрымаўла пенсію. Брыгадзірам у нас Іван Мехаінікаў. Ён з Марусяй Марцінкевіч ажаныліся. Дзяціль гадуюць, а я гляджу на іх ды думаю: і ў мяне был б ужо ўнукі.

Школу, у якой ты вучыўся, паліцаі тады ж спалілі, а

немецкі з аўтаматамі стаялі каля кожнай хаты. У школе Мікіту-каваля, Івана Коўрыка, Саўку Флончыка і іншых мужчын жывымі спалілі. На тым месцы цяпер брацкія могілкі і помнік. А школа новая побач гмахамі ўзвышаецца.

Паглядзеў бы, які ў нас цяпер клуб! І магазін ёсць гляджу. Як зайду, дык усё гляджу на акардэоны. Як ты іграў калісьці, які вясёлы, прыгожы хлопчык быў! Часта да мяне забігаюць школьнікі, я ім раскажваю пра цябе і пра бацьку твайго. Дзеці мне і хату памяную, і вады прынясуць, і кніжкі пачытаюць.

Памятаюць цябе нашы вясцоўцы, твае аднагодкі. Успа-

мінаюць вечары пад грушамі. Дамінікоў Саша пасля вайны ўніверсітэт скончыў, цяпер настаўнічае ў сваёй вёсцы. А Сцяпан Захараў аграномам працуе. Пятро Загалоўскі інжынерам у калгасе. Тэхніку даглядае, рамантавае. Шмат яе — каля чатырох дзсяткаў машын і гэтэўліж ж трактараў. Усім работы хапае. Валодзя Харпалава, хлопчык быў такі кірпаты, ты вучыў яго іграць, дык ён загадкава чыкам клуба цяпер.

— Я вашаму Альдону многім абавязан, — гаворыць. — Таму вам заўсёды пачэснае месца ў клубе.

І воль так усё да мяне добра адносяцца, наведваюць, дапамагаюць. І цябе добрым словам успамінаюць.

Чакаю я ад цябе пісьма ўсе гэтыя гады. А можа хто ведае пра лёс майго сына? Напішыце тады мне.

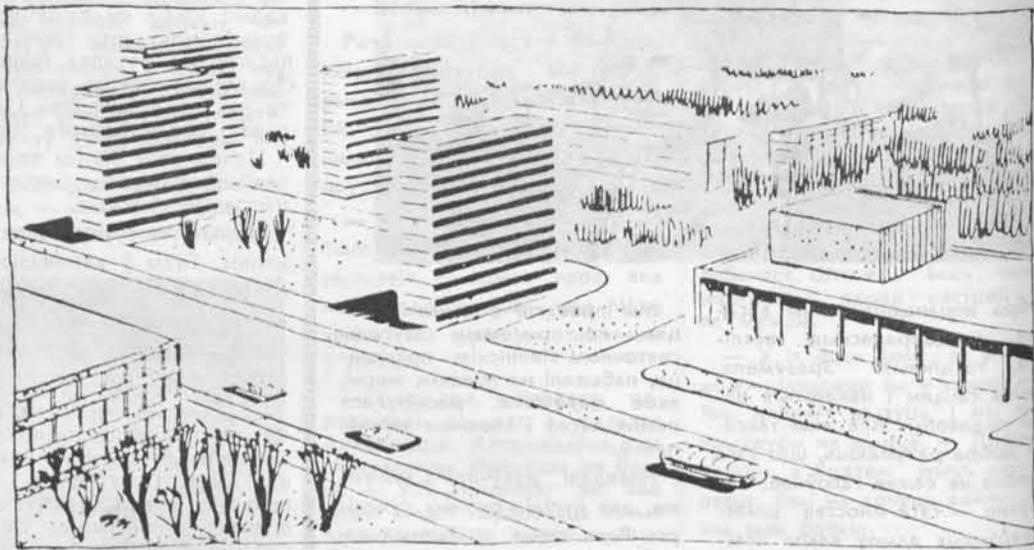
Паспяхова владзеца ўборка збожжавых у калгасе імя Суварова Любанскага раёна. Адначасова са жніўнем і абмалотам збавіны стагуюцца салама. Працуюць тры стагмятальнікі і тры калнавожы. Штодзённа ўкладваюцца ў стагі па сто тон саламы.

На здымку: стагаванне саламы ў 4-й паллявочай брыгадзе. На пераднім плане — трактарыст Л. Анісаў (лева) і брыгадзір А. Войцін.

Для соцень тысяч...

Забудова ля скрыжвання вулиц Гарнавых і Савецкіх Пагранічнікаў праз колькі год непазнавальна зменіцца. Тут разгортваецца будаўніцтва Палаца культуры (справа), тарцом да дарогі стануць дванаццаціпавярховыя дамы. Аўтар праекта архітэктар В. Чарнашмай.

Архітэктары расказваюць аб тым, якім стане Гродна ў бліжэйшыя дзесяць год

Генеральны план развіцця і забудовы Гродна быў прыняты два гады назад. Распрацавалі яго архітэктары «Белдзяржпраекта» К. Басаў, Ю. Глінка, Я. Ліневіч, эканаміст Н. Карповіч, інжынер Р. Абрацова і іншыя.

Аўтары прапанавалі стварыць тры асноўныя прамысловыя зоны, комплексна аб'яднаўшы ў кожнай заводу і камбінаты. У адной будуць сабраны будаўнічыя прадпрыемствы, у другой — лёгкая прамысловасць, у трэцяй — хімічная. Сёння згодна з такім планам пад Гродна вядзецца вялікае будаўніцтва. Узняў у неба высокія лёгкія канструкцыі гігант азотнатукавы, будуюцца льнозавод, баваўняны камбінат і іншыя прадпрыемствы.

Побач з кожнай прамысловай зонай вырасце жылы раён. Гэта дазволіць пазбегнуць далёкіх паездак жыхароў ад дома да работы. Ад кожнага жылога раёна ў прамысловы пойдзе магістраль. Апрача таго, усе жылыя раёны будуць звязаны паміж сабой скараснымі гарадскімі дарогамі. З самай аддаленай часткі горада да цэнтру аўтобус даўжа за 15—20 минут. Добрая магістраль злучаць горад з зялёнай зонай — мясцінамі адпачынку: Пышкамі, Мелавымі Гарамі і іншымі. Скрыжаванні дарог і магістраляў будуць вырашаны на розных узроўнях. Цераз Нёман будзе перакінута некалькі новых мастоў.

У горадзе будзе раз у чатыры больш, чым зараз, паркаў і бульвараў. З канца ў канец па пойме Нёмана яго перасячэ вялікі зялёны масіў. З аднаго боку ён выйдзе да Пышак, з другога — уключыцца ў вялікі зялёны масіў на ўсходзе ад горада. Паркі пройдуць і па пойме ракі Гараднічанкі. Тут будуць зоны адпачынку, спартыўны комплекс. У паркі будуць улівацца бульвары і мікрараённыя сады.

Мяркуецца, што ў канцы плануемага перыяду ў Гродна будзе жыць у два, два з палавінай раз больш людзей, чым сёння, а жылля стане амаль у чатыры разы больш. На кожнага чалавека прадугледжана 12 квадратных метраў жылой плошчы.

Апрача рэканструяванага вялікага жылога раёна, у цэнтральнай частцы горада будуць пабудаваны новыя раёны — па вуліцы Касманаўтаў, на поўнач ад горада, у Занямонні.

У Паўночным раёне будзе жыць 60 тысяч чалавек. Два асноўныя транспартныя напрамкі — па вуліцы Горкага і кальцавай магістралі звяжуць яго з цэнтрам горада, з Занямоннем. Шырокі бульвар пойдзе да зялёнай зоны — лесапарку Пышкі. Вуліца Горкага, якая перасякае раён з поўдня на поўнач, з'явіцца асноўнай кампазіцыйнай восьсю. На ёй размесціцца грамадскі цэнтр раёна, магазіны. Культурна-бытавыя ўстановы ў раёне кінатэатра «Космас» у будучым

аб'яднаюцца ў грамадскі падцэнтр.

У жылыя раёны увайдзе некалькі мікрараёнаў, якія будуць адрознівацца сваімі памерамі, канфігурацыяй, рэльефам, колькасцю насельніцтва. Асобнае месца зойме «студэнцкі» квартал. Сёння тут пачалося будаўніцтва хіміка-тэхналагічнага тэхнікума.

Новая тэрыторыя будзе забудавана шматкватэрнымі жылымі дамамі на пяць-дзевяць паверхаў разнастайнага тыпу — секцыйнымі, калідорнымі, вежавымі. Спалучэнне розных аб'ёмаў дасць пэўную маляўнічасць. Значна ўзбагаціць архітэктурнае аблічча забудова на прынямонскіх узгорках, дзе стануць на высокіх месцах вежавыя дамы.

Так ужо гістарычна склала-

ся, што левы бераг Нёмана доўга быў незабудаваны. Толькі ў пасляваенныя гады тут з'явіліся шматпавярховыя мураваныя дамы. Сёння ў гэтай частцы горада будуецца новы жылы раён. Асноўныя магістралі перасякуць яго ў двух напрамках: па вуліцах Гарнавых — з паўночнага ўсходу на паўднёвы захад і Савецкіх Пагранічнікаў — з захаду на ўсход. Гэтыя вуліцы будуць спрощаны, пашыраны, на месцы іх скрыжвання будзе зроблена кальцавая развязка. Забудова ля скрыжвання праз колькі год непазнавальна зменіцца. Замест струхнелых драўляных дамоў узнімуцца шматпавярховыя. Ужо сёння тут разгортваецца будаўніцтва Палаца культуры. Асабліва старанна вырашаецца вуліца Гарнавых — асноўная магістраль. Пры ўездзе ў горад будуць па-

стаўлены дамы на 12—14 паверхаў. На месцы скурзаводы, які па генеральнаму плану будзе вынесены з горада, тарцом да дарогі стануць 12-павярховыя дамы. Яны значна ўзбагацяць сілуэт горада.

У мікрараёнах прынята свабодная планіроўка з улікам рэльефу, агульнай кампазіцыі. Тут будуць усе выгоды для адпачынку і жыцця чалавека. Сёння адзін з мікрараёнаў па вуліцы Савецкіх Пагранічнікаў напалавіну забудаваны. Адначасова ставяцца будынкі дзіцячых садоў, ясляў, школ, пунктаў абслугоўвання. Пасля таго, як будзе пабудаваны мост праз Нёман, новы жылы раён злучыцца са старым горадам праз бульвар Паповіча. Ля скрыжвання бульвара Паповіча і вуліцы Савецкіх Пагранічнікаў узнікне грамадскі цэнтр раёна.

Беларускія артысты ў Крыме

З вялікім поспехам праходзяць выступленні беларускіх артыстаў у Крыме. Іх наведваюць адпачываючыя і турысты з усіх куткоў нашай краіны, госці з зарубажных краін.

Канцэртам дружбы было названа першае выступленне. У ім прымалі ўдзел Беларускі дзяржаўны сімфанічны аркестр і сімфанічны аркестр на Паўднёвым беразе Крыма. З аркестрам выступілі салісты Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета — народная артыстка СССР Н. Ткачэнка і народны артыст БССР І. Сарокін, салістка філармоніі — заслужаная артыстка БССР Е. Эфрон.

Вялікі поспех меў калектыў Беларускага дзяржаўнага народнага аркестра пад кіраўніцтвам народнага артыста БССР І. Жыновіча.

...На беразе мора — летняя эстрада. Вакол

яе зелянеюць пальмы і кіпарысы. Сцягнула. Усе 2.300 месцаў летняй канцэртнай залы Ялты запоўнілі адпачываючыя. Гледачы прыехалі з Місхора, Алупкі і іншых маляўнічых куткоў Крыма. Аркестр цымбалістаў з 70 чалавек заняў усю вялікую сцэну, над якой развяваюцца флагі БССР і УССР.

За дырыжорскім пультам — І. Жыновіч. Пад яго кіраўніцтвам аркестр выконвае 2-ю сімфонію Я. Глебава і рад апрацовак беларускіх народных песень. Воклічы «брава», «біс» пачуліся пасля чудаўнага выканання аркестрам уверцюры да оперы «Сарока-зладзейка» Расіні.

Цёпла прынялі слухачы выступленне салістаў-цымбалістаў — народнага артыста БССР І. Жыновіча і лаўрэата міжнароднага фестывалю ў Маскве В. Бурковіча. Добрае ўражанне засталася ў гледачоў ад выступленняў Дзяржаўнага ансамбля танца БССР пад кіраўніцтвам А. Апанасенкі.

З. НАСЦЕНКА.

Выступаюць навучэнцы Мінскага харэаграфічнага вучылішча.

Фота Д. Прэса.

АДКРЫВАЛЬНІКІ ТАЙНАЎ

З чарговай экспедыцыі вярнулася група вучоных Інстытута славяназнаўства Акадэміі навук БССР і Інстытута славяназнаўства Акадэміі навук СССР на чале з праўнучкам Льва Талстога — Мікітам Ільічом Талстым. Каля месяца вывучалі лінгвісты лексіку, моўныя асаблівасці ў Столінскім, Лунінецкім і Пінскім раёнах. Гэта пятая экспедыцыя вучоных па Беларускуму Палессю.

Цяпер матэрыялы экспедыцыі абагульняюцца. Мова народа, як старажытныя пласты зямлі, якія захоўваюць каштоўныя археалагічныя знаходкі, можа расказаць аб падзеях, што адбываліся некалі з людзьмі, насяляўшымі гэту зямлю.

Даўно цікавіць вучоных праблема месца, якое з'явілася калыскай славян і іх культуры. Адносна гэтага існуюць розныя тэорыі і меркаванні. Адна з распаўсюджаных гіпотэз тлумачыць, што прарадзімай славянства з'яўляецца басейн Дняпра і Прыпяці, другая — басейны Віслы і Одэра.

Адзінай думкі адносна славянскай прарадзімай у навуцы пакуль што няма. Для строга навуковага вываду патрэбны ўзгоднены пацвярджэнні лінгвістыкі, археалогіі, антрапалогіі. Таму і надаецца асаблівае значэнне вывучэнню лексікі старажытнай гутарковай мовы Прыпяцкага Палесся.

Беларускія лінгвісты працуюць і над вырашэннем іншых задач, прымаюць удзел у стварэнні агульнаславянскага лінгвістычнага атласа. Гэта першая манументальная сумесная праца вучоных розных дзяржаў, якая дасць магчымасць прадставіць зводную карту ўсіх славянскіх моваў і іх дыялектаў. Атрыманая пры гэтым даная дапамогуць вучоным узнавіць моўныя з'явы праславянскай мовы, гэта значыць той мовы, якая паслужыла асновай для ўзнікнення і фарміравання ўсіх моваў славянскага свету.

Міхась Машара

Расстанне

Расстанне рознае бывае — на час, на год і назаўсёды. Да дрэва больш не прылятае лісток, сарваны непагодай

Расстанне цяжкае, паверце, з дзяцымі, і з маці, і з любімай, але страшней усякай смерці — расстанне вечнае з Радзімай*

і кані крык тужліва-рэзкі над плёсам сонечных азёр. Імкне дарога... на сустрэчу малюнкі родныя кругом. Бы ўчора ў лузе на зарэччы браздзіў па росах пастухом.

Я са снаком штось не ў згодзе, яшчэ здаўна, з юнацкіх дзён, у самай грознай непагодзе люблю імпаць, люблю разгон.

У дарозе

Лясы, узгоркі, пералескі, смугой авяяны прастор

Бяжыць машына поўным ходам, даў волю гэтаму каню — а можа дзесь за паваротам сваё юнацтва даганю.

ВИЗИТ БЫЛ ПОЛЕЗНЫМ

ИНТЕРВЬЮ АЛАНА МАКНОТОНА

По приглашению Верховного Совета СССР Советский Союз посетила парламентская делегация Канады в составе 12 членов палаты общин и двух сенаторов.

Возглавляли делегацию спикер палаты общин Алан Макнотон и сенатор Дэвид Кролл.

Алан Эйлсуорт Макнотон по профессии — адвокат. Он занимает видное положение в канадском деловом мире, возглавляя ряд компаний и фирм. Алан Макнотон является спикером (председателем) либеральной партии.

Дэвид Арнольд Кролл родился в России, в Могилеве; выехал в Канаду вместе с родителями в 1905 году. По образованию — юрист. В течение ряда лет был мэром города Виндзор в провинции Онтарио. В 1945 году Дэвид Кролл впервые избирается в палату общин от либеральной партии, а в 1955 году назначается сенатором.

Рассказывая о своих впечатлениях от поездки по СССР, г-н Алан Макнотон сказал: — Главная цель нашей поездки — улучшить отношения между народами Канады и Советского Союза.

Наш визит мне кажется особенно своевременным также потому, — продолжал он, — что ему предшествовали поездки ученых, общее улучшение наших торговых отношений. Теперь, когда начался обмен учеными, преподавателями, студентами, когда оживилась торговля, пришла пора и политическим деятелям навестить друг друга.

Мы стремились узнать побольше о жизни вашей страны. Россия — наш северный сосед. Вы можете разговаривать с соседом по телефону, но пока не посетите его лично, вы не будете знать, что он собой представляет. Поэтому поездки вроде нашей чрезвычайно полезны.

— Мы встречались с председателем Президиума Верховного Совета СССР А. И. Микояном, — продолжал г-н Макнотон. — С большим интересом осмотрели Кремль, познакомились с университетом, с Большим театром, с метрополитеном; большое впечатление произвело на нас обширное жилищное строительство. Хочется отметить, что люди на улицах имеют здоровый вид, они разумно и хорошо одеты и, по-видимому, у всех есть работа, а это важно. К нам, канадцам, советские люди относятся вежливо и любезно.

— Нет сомнений, что существует база для лучшего взаимопонимания между нашими народами, — ответил г-н Макнотон на вопрос о перспективах советско-канадских отношений. — У нас немало общего. Мы, канадцы, свободный, независимый народ. Свою свободу и независимость мы завоевали в борьбе. То же можно сказать и о советском народе. Немало общего есть не только в народном характере, но и в климате, в природе наших стран.

Со временем мы станем еще ближе друг к другу. Налаживать отношения между народами — все равно что строить дорогу в лесу. Когда вы приступаете к делу, вы видите перед собой только глухую чащу. Но по мере того, как дорога строится, вдоль нее появляются дома, поселки; люди обживают лес, он уже не кажется чужим... Отвечая на вопрос о проблемах, которыми занимается сейчас канадский парламент, г-н Макнотон сказал: — Поскольку Канада многонациональная страна, это создает свои проблемы. Чтобы продолжать расти экономически, чтобы повысить жизненный уровень народа, Канаде нужен мир, точно так же, как он нужен и вам в Советском Союзе. Из этого исходим мы в нашей внешней политике.

Коснувшись наиболее острой международной проблемы — событий во Вьетнаме, г-н Макнотон сказал:

— В течение одиннадцати лет Канада состояла членом Международной комиссии по наблюдению и контролю за выполнением Женевских соглашений по Вьетнаму. Мы неизменно придерживаемся той точки зрения, что все иностранные государства должны уйти из Вьетнама и оставить его народ в покое.

Коснувшись наиболее острой международной проблемы — событий во Вьетнаме, г-н Макнотон сказал:

— В течение одиннадцати лет Канада состояла членом Международной комиссии по наблюдению и контролю за выполнением Женевских соглашений по Вьетнаму. Мы неизменно придерживаемся той точки зрения, что все иностранные государства должны уйти из Вьетнама и оставить его народ в покое.

Сябры Волгаграда

Их тридцать, вясёлых, жыццярэдасных французай. Усе яны — члены міжнароднага клуба «Дружба», створанага пры Дзіжонскім універсітэце. Яны прыехалі ў Волгаград, каб пазнаёміцца з моладдзю горада-героя. Аб Волгаградзе юныя дзіжонцы ведаюць многа. Бо Дзіжон і Волгаград гарады-пабрацімы. У савецкі горад прыязджала шмат дэлегацый і фестывальных груп з Францыі. У Дзіжон таксама ездзіла вялікая група валжан.

Моладзь Волгаграда зрабіла ўсё, каб знаходжанне членаў клуба «Дружба» было цікавым. Юныя дзіжонцы пабывалі на Волжскай ГЭС імя ХХІІ з'езду КПСС, сустрэліся з маладымі рабочымі, студэнтамі. Вельмі цікавы быў вечар сустрэчы дзіжонцаў з удзельнікамі ансамбля «Волга». Гэты ансамбль двойчы пабываў у Дзіжоне і прывёз адтуль у апошні раз залаты прыз за перамогу на «Свяце вінаграду».

Вось ужо 11 год амерыканскія імперыялісты вядуць злачынную, агрэсіўную вайну ў Паўднёвым В'етнаме. Іх мэта — ператварыць Паўднёвы В'етнам у амерыканскую калонію і сваю ваенную базу ў Паўднёва-Усходняй Азіі.

Але 14-мільённы народ Паўднёвага В'етнама пад кіраўніцтвам Нацыянальнага Фронту вызвалення і пры

брацкай падтрымцы ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва з кожным днём узмацняе удары па ворагу. За апошнія чатыры гады, г. зн. з часу ўтварэння Нацыянальнага фронту вызвалення, паўднёва-в'етнамскія патрыёты атрымалі вялікія перамогі, вызвалішы чатыры пятыя ўсёй тэрыторыі Паўднёвага В'етнама з насельніцтвам у 10 мільёнаў чалавек. З 1961 года па красавік 1965 года

яны вывелі са строю 550 тысяч салдат і афіцэраў праціўніка, у тым ліку 4800 амерыканскіх.

Зямля гарыць пад нагамі агрэсараў.

На здымку: кожны не арануты ў форму марыянетачнай арміі падазраецца амерыканскім інтэрвентам у «пасобніцтве партызанам» і падвяргаецца арышту і допыту.

Фота ВІА-АДН.

ТАЙНА ФРАНЦИСКАНСКОГО МОНАСТЫРЯ

В деревушке Засмуки, недалеко от Праги, стоит старинный францисканский монастырь. Во время второй мировой войны в нем располагался военный архив СС. Главари этой организации решили спрятать здесь свои документы, надеясь на то, что тут будет более безопасно, чем в Берлине, который подвергался частым воздушным бомбардировкам. А для конспирации архив был назван «Домом отдыха СС».

Заведующий этим «хозяйством» подполковник СС Албин Шерзауфер проживал в самом монастыре, который охранялся усиленными нарядами вооруженных до зубов эсэсовцев. Такая предусмотрительность была не случайной. Фашисты свезли сюда огромное количество официальных документов. Но никакие предосторожности не помогли им. Советские бойцы вместе с войнами чехословацкой армии стремительным ударом выбили гитлеровцев из этих мест. Бежавшие в панике эсэсовские головорезы бросили вооружение, боеприпасы и архив, который они охраняли.

Многие тайны гитлеровских преступлений удалось раскрыть при помощи этого архива.

Возьмем, например, так называемый дневник «Главного штаба рейхсфюрера СС» за период с 16 июня по 31 сентября 1941 года. В нем — сообщения командиров отрядов СС, действовавших на участке «Россия-Юг» вскоре после нападения Германии на Советский Союз.

Вот телеграмма из этого дневника за № 53 от 30 августа 1941 года, которая была отправлена командованием армии «Россия-Юг». Она прошла через штаб тыла и была вручена не только Гейдриху, но и Гиммлеру, шефу «полиции безопасности», и, наконец, штабной роте «КСРФСС» для учета.

Дословный перевод этого документа гласит:

«1. Ситуация не изменилась. 2. Действия: 1 бригада СС продолжает карательные экспедиции севернее Коростеня-Белокоровичи. Вечером достигли линии Игнатополь-Усово. Штабная рота «ХССУПФ

Русланд Зюд» под командованием генерала СС Екельна закончила операцию в Каме-нец-Подольске.

3. Результаты: 1 бригада СС захватила 18 пленных и расстреляла 77 евреев. Штабная рота расстреляла еще 7000 евреев. Общее число евреев, ликвидированных в Каме-нец-Подольске, составляет приблизительно 20 тысяч человек. Уточнения к сообщению от 27.VIII: «вместо 5 тысяч указать 11 тысяч».

Подумайте только, какая проявляется забота о том, чтобы уточнить цифру 11 тысяч человек, а ни в коем случае не пять тысяч!

Во время, когда гитлеровские части продвигались от Тернополя и румынских границ на восток к Первомайску и к Одессе, отрядам СС был дан приказ «прочистить» захваченные районы и «ликвидировать враждебные элементы».

В приказе говорится: «Женщины и дети должны быть вывезены, скот и продукты конфискованы. Деревни должны быть сожжены дотла».

Перед нами «Сообщение о действиях кавалерийской бригады СС с 18 августа по 4 октября 1941 года». Она «усмиряла» район Припятских болот.

В результате «расстреляно: партизан 1088, красных агентов 699, взято в плен 830».

В военных архивах в идеальном порядке сохранились документы о действиях «батальона Ваффен СС» с заметками офицеров.

С 1 декабря 1941 года по 27 февраля 1942 года он чинил погромы в минском гетто. В уцелевших зданиях схвачено 6 «комиссаров» и 200 партизан, 50 человек при попытке к бегству убито, дома сожжены... 14 января 1943 года: в поселке Жарайлово расстреляно много людей, поселок сровняли с землей.

Таких документов сотни и тысячи. Цифры, имена, карты, приказы. Можно ли после этого допустить, чтобы фашистские преступники были когда-либо прощены? Нет!

М. КОЦИКОВА,
К. БЕРДАИ,
чехословацкие журналисты.

Газопровод Афганистан—СССР

На поўначы Афганістана з удзелам савецкіх геологаў адкрыты буйныя запасы газавых месцанараджэнняў Шыберганскай групы. У іх прырода захавала дзесяткі мільярдаў кубічных метраў блакітнага паліва. Частка газу пойдзе на мясцовыя вытворчыя патрэбы, а частка, у адпаведнасці з падпісаным пагадненнем паміж урадамі Афганістана і Савецкага Саюза, будзе падавацца па трубаправодзе ў СССР — на прамысловыя прадпрыемствы рэспублік Сярэдняй Азіі.

Праектнае заданне гэтай магістралі выканана калектывам інстытута «Усходгіпрагаз». Работа адобрана Дзяржаўным вытворчым камітэтам па газавай прамысловасці СССР і Міністэрствам горных спраў і прамысловасці Афганістана.

У гутарцы з карэспандэнтам ТАСС намеснік старшыні камітэта Ю. І. Боксерман паведаміў:

— Даўжыня трасы — каля ста кіламетраў. Найбольш складаны яе ўчастак — пераход праз Аму-Дар'ю. Яна перасячэ таксама аўтамабільныя дарогі, арашальныя каналы. Будаўнікам дапаможа магутная тэхніка — трубаўкладчыкі, экскаватары.

З пачатку эксплуатацыі магістраль будзе прапускаць паўтара мільярда кубічных метраў газу. У далейшым яе прапускная здольнасць павялічыцца.

Будаўніцтва газопровода пачнецца сёлета.

СССР—шыры друг краін, якія развіваюцца

Прэм'ер-міністр Конга (Бразавіль) Паскаль Лісуба прыняў савецкую партыйна-ўрадавую дэлегацыю, якую ўзначальвае член ЦК КПСС, першы сакратар ЦК Кампартыі Арменія Я. Н. Зарабян.

У дружэлюбнай гутарцы Паскаль Лісуба заявіў, у прыватнасці, што народ Конга (Бразавіль) добра ведае, што Савецкі Саюз з'яўляецца сапраўдным і шырым другам краін, якія развіваюцца, і аказвае ім

вялікую дапамогу. Савецкі Саюз працягне таксама ічырыя пачуцці вялікай дружбы ў адносінах да Рэспублікі Конга (Бразавіль). Кангалезскі народ ніколі не аслабіць сваёй дружбы з Савецкім Саюзам.

Прэм'ер-міністр адзначыў, што рэалізацыя савецка-кангалезскага пагаднення аб эканамічным і тэхнічным супрацоўніцтве дапаможа Конга (Бразавіль) выканаць тыя задачы і вырашыць тыя праблемы, якія стаяць перад ім.

Песня о Свислочи

Слова М. ЯСЕНЯ и А. ШАРАПОВА

Музыка И. КУЗНЕЦОВА

Она совсем невелика,
Неширока, неглубока.
Но жизнью всей ты связан с ней,
С рекою Свислочью своей.

Припев:

Пусть корабли по ней и не плывут,
И в путь далекий не зовут,
Как отчий край, родна, мила,
Она всегда тебя звала.

Горят в ней вечером огни,
А мы вдвоем одни, одни.

Родная с детских лет река,
Она нам Волга и Ока.

Припев:

В гранит одеты берега,
Все краше с каждым днем река.
И Минск, как в зеркало свое,
С рассветом смотрится в нее.

Припев:

Пусть корабли по ней и не плывут,
И в путь далекий не зовут,
Она, как ласковая мать,
Тебя все также будет звать.

ЧАСЫ МИРА

Каждый день на берегах Невы раздается выстрел из пушки. Услышав его, ленинградцы по привычке смотрят на свои часы: сомкнулись ли стрелки на цифре «12»?

Извещать выстрелом о наступлении полудня — традиция давняя. Пушка на Петропавловской крепости стреляет с дореволюционных лет: когда-то это был единственный способ уточнения времени.

Грянул традиционный выстрел. А сколько в этот момент времени в других городах планеты? Узнать, который час в Сан-Франциско или на мысе Уэллен, в Пекине или в Рио-де-Жанейро, ленинградцы могут, не отправляясь за океан. Достаточно взглянуть на «часы мира», установленные в центре города. Эти необыкновенные часы привлекают внимание не только местных жителей, но и всех приезжих.

С наступлением сумерек «часы мира» подсвечивают. Стрелки их движутся одновременно по двум циферблатам: наружный показывает московское время; внутренний — время других меридианов. Наступление нового часа они отмечают боем, а в полночь умолкают до утра, оберегая покой обитателей ближайших домов. Заводится этот оригинальный механизм раз в две недели.

АПН.

ВАС ШУКАЮЦЬ І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

ДЗЕГЦЯРОВА Рыгора Давыдавіча, 1920 г. н., шукае сястра Дзегцярова Еўдакія Давыдаўна.

ГАНЧАРОВУ Еўданію Філіпаўну, 1922 г. н., ураджэнку вёскі Цялашы Багушэўскага раёна, шукае сястра Ганчарова Тамара Філіпаўна.

ВАРАХОБА Валянціна Аляксандравіча, 1922 г. н., ураджэнца вёскі Блашнікі Дзісенскага раёна, шукае маці Варахоб Таццяна Васільеўна.

ХРАМЯНКОВА Ягора Іванавіча, урад-

жэнца вёскі Бяседкі Прудок Гасцюковіцкага раёна, шукае бацька Храмянкоў Іван Іванавіч.

СКАРАХОДА Вінтара Васільевіча, 1912 г. н., ураджэнца г. Кіева, шукае жонка Акуліч Алена Міхайлаўна.

ЛАПУЦКАГА Антона Вікенцьевіча, ураджэнца вёскі Кульшычы Валожынскага раёна, шукае сястра Лапуцкая Разаля Вікенцьеўна.

Усіх, хто ведае што-небудзь пра лёс гэтых асоб, просім паведаміць у рэдакцыю «Голасу Радзімы».

Спорт Добрыя традыцыі

«Традыцыі беларускіх кідальнікаў молата ёсць каму падтрымаць», — так у адзін голас заявілі глядачы, удзельнікі і трэнеры на спартыўных і юных лёгкаатлетаў, якія прайшлі ў Ленінградзе. Першыя студэнцкага таварыства «Буравеснік» прыехалі аспрэчваць каля 500 спартсменаў з усіх саюзных рэспублік. Чатыры дні прайшлі вострая барацьба на спартыўных дарожках і сектарах ленинградскага стадыёна «Дынама». У выніку — 15 рэкордаў таварыства, шмат рэспубліканскіх дасягненняў. Але асабліва вялікага поспеху дабіўся кідальнік молата з Беларусі Васіль

Хмялеўскі. Яго снарад праляцеў 65 метраў 51 сантыметр. І толькі дождж перашкодзіў гэтаму таленавітаму спартсмену пабіць усесаюзны юнацкі рэкорд, да якога яму не хапіла ўсяго 40 сантыметраў. Юнаму рэкардсмену Беларусі ўсяго 17 год. Першым кідальнікам у Савецкім Саюзе, які кінуў молат за 60 метраў, быў наш Міхаіл Крываносаў; першы, хто кінуў за 70 метраў, таксама беларускі спартсмен — Рамуальд Клім. І хто ведае, ці не будзе В. Хмялеўскі першым кідальнікам молата, які дасягне 80-метровай адзнакі.

Выдатна выступалі і іншыя прадстаўнікі беларускай каманды. У выніку імі заваявана 9 першых месц, 11 другіх і 16 трэціх у асабістым заліку і 1-е месца агульнакаманднае.

Другое месца заняла каманда Ленінграда, на трэцім — масквічы.

І. АУСІШЧАР,
трэнер.

240 мінут барацьбы

240 мінут працягваўся на Цэнтральным стадыёне імя Ул. І. Леніна ў Маскве захпляючы паядынак паміж фіналістамі Кубка СССР па футболе — сталіччым «Спартак» і мінскім «Дынама». Такая працяглая спрэчка ў фінале адбылася ўпершыню за ўсю гісторыю розыгрышу Кубка. У першы дзень пераможца не быў выяўлены, таму што на табло нулі засталіся без змен. На наступны дзень сапернікі сустрэліся ў паўторным матчы.

Ужо з самага пачатку гульні стала відавочным, што барацьба будзе цяжкай, напружанай. Лік быў адкрыт на трэцяй хвіліне. Прыгожым ударам паўабаронца мінчан В. Арзамасцаў накіраваў мяч у сетку варот «Спартака». Падбадзёраныя поспехам, беларускія футбалісты працягваюць штурм. Атакі ідуць адна за другой. Аднак масквічы моцна абараняюцца. І ня-

гледзячы на перавагу мінчан, у першым тайме лік так і не быў зменен.

На 23-й хвіліне другой паловы матча нападаючы «Спартака» Г. Хусайнаў забівае гол у адказ. 1:1. Гэты

На здымках: Каманда мінскага «Дынама» — другі прызёр Кубка СССР. Момент гульні мінскага «Дынама» і маскоўскага «Спартака».

вынік пратрымаўся да канца асноўнага часу.

Дзесятая хвіліна дадатковага часу аказалася фатальнай для мінскага «Дынама». Спартакавец Хусайнаў, забіўшы другі, рашаючы гол, вывёў сваю каманду наперад. 2:1 — з такім вынікам перамогу атрымалі гаспадары поля.

Футбалісты маскоўскага «Спартака» ў восьмы раз сталі ўладарамі ганаровага трафея — Кубка СССР па футболе.

Пераможцы турніру — баскетбалісты СССР

У італьянскім горадзе Месіна прайшоў міжнародны турнір баскетбалістаў на прызы імя нацыянальнага героя Італіі Чэзарэ дэ Форты. У спартыўных праймаў удзел каманда СССР, Польшчы, Італіі, ЗША.

У першым паядынку саветскія спартсмены перамаглі амерыканскіх баскетбалістаў з універсітэта Нью-Мехіка з лікам 82:54. Другі матч — супраць зборнай Варшавы — каманда СССР таксама выйграла. Вынік 56:42. Востра працякала трэцяя, фінальная сустрэча з камандай Італіі. Нашы баскетбалісты зноў перамаглі — 72:58.

Такім чынам, пераможца турніру стала зборная Савецкага Саюза. Ёй уручаны Вялікі сярэбраны прыз.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУКУ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 3-25-52.

